

K A R A R

2972 sayılı Mahalli idareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve Halkın İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun'un 8'inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan: "Mahalli idareler seçimleri beş yılda bir yapılır. Her seçim döneminin beşinci yılındaki 1 Ocak günü seçimin başlangıç tarihidir. Aynı yılın Mart ayının son Pazar günü oy verme günüdür." hükmüne istinaden Mahalli idareler Genel Seçimleri 31 Mart 2024 Pazar günü yapılacaktır.

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 79'uncu maddesi ile seçimlerin başlamasından bitimine kadar seçimin düzeni içinde yönetimi ve dürüstlüğü ile ilgili bütün işlemleri yapma ve yaptırma görevi Yüksek Seçim Kuruluna verilmiş, radyo ve televizyon yayınları ile yazılı, sözlü ve görsel basın toplum üzerinde önemli bir rolü olduğu kabul edilerek 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un 55/A ve 55/B maddelerinde gerekli hükümlere yer verilmiş, ayrıca 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun'un bazı maddeleri ile seçim hukukunu ilgilendiren 8, 29/A, 30 ve 45'inci maddeleri dikkate alınarak düzenleme yapılması gerekmektedir.

Seçimlerin özgür ve adil bir ortamda yapılmasında, demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsuru olan siyasi partiler ve bağımsız adayların kendilerini halka anlatmalarında önemli bir payı olan basın ve yayın kuruluşlarının yayın ilkelerine uymaları zorunluluk arz etmektedir.

Bu kuruluşların bilgi toplama ve halkı bilgilendirmede önemli rol ve katkıları göz önünde bulundurularak seçim kanunları ve 6112 sayılı Kanun'un 30'uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan; "Seçimlerle ilgili olarak seçim dönemlerinde yapılan yayınlara ilişkin usul ve esaslar Yüksek Seçim Kurulu tarafından düzenlenir." hükmüne dayanılarak Mahalli idareler Genel Seçimlerinin 1 Ocak 2024 olan başlangıç tarihinden bitimine kadar olan dönemde basın ve yayın kuruluşlarının yayın ilkelerinin belirlenmesi gerekmektedir. Bu konunun incelendi.

GEREK GÖRÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Millî iradenin sağlıklı ve serbest biçimde oluşabilmesi amacıyla Anayasa'nın 79'uncu maddesiyle seçimlerin yargı yönetimi ve denetimi altında yapılması kurala bağlanmış, seçimlerin başlamasından bitimine kadar, seçimin düzeni içinde yönetimi ve dürüstlüğü ile ilgili bütün işlemleri yapma ve yaptırma, seçim konularıyla ilgili bütün yolsuzlukları, ikâyet ve itirazları inceleme ve kesin karara bağlama görevi Yüksek Seçim Kuruluna verilmiştir.

Demokratik toplum düzeni gereklerine uygun bir seçimin yapılabilmesi; oy verme gününden önce siyasi partilerin ve bağımsız adayların özgür, eşit, serbest biçimde kendilerini topluma tanıtmaları, program ve projeleriyle yarışmalarına olanak sağlayan bir ortamın oluşturulması koşulluna bağlıdır. Nitekim demokratik bir seçim için gerekli ortamın oluşturulabilmesi amacıyla seçimin başlangıcı olarak belirlenen tarihten oy verme gününe kadar geçen süreyi kapsayan seçim döneminde uygulanacak usul ve esaslar ilgili kanunlarda düzenlenmiştir.

Kamuoyunu etkileyip yönlendirebilmeleri nedeniyle radyo ve televizyon yayınları, seçim döneminde daha ayrıntılı ve düzenli uygulanması gereken usul ve esaslara tabi tutulmuştur. 298 sayılı Kanun ile 6112 sayılı Kanun, radyo ve televizyon, basın, iletişim araçları ve internet yayınları ile ilgili düzenlemeleri içermektedir.

6112 sayılı Kanun'un;

"Yayın hizmetlerinin internet ortamından sunumu" başlıklı 29/A maddesinin birinci fıkrasında; Üst Kuruldan geçici yayın hakkı ve/veya yayın lisansı bulunan medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar, bu hak ve lisansları ile yayınlarını bu Kanun ve 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İstenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun hükümlerine uygun olarak internet ortamından

T.C.
YÜKSEK SEÇİM KURULU
Karar No: 2023/1565

da sunabilirler. Radyo, televizyon ve iste e ba lı yayın hizmetlerini sadece internet ortamından sunmak isteyen medya hizmet sa layıcılar Üst Kuruldan yayın lisansı, bu yayınları internet ortamından iletmek isteyen platform i letmecileri de Üst Kuruldan yayın iletim yetkisi almak zorundadır.”,

“Seçim döneminde yayınlar” ba lıklı 30’uncu maddesinin;

Birinci fıkrasında; “Seçimlerle ilgili olarak seçim dönemlerinde yapılan yayınlara ili kin usul ve esaslar Yüksek Seçim Kurulu tarafından düzenlenir.”,

İkinci fıkrasında; “Üst Kurul, medya hizmet sa layıcılarının seçim dönemlerindeki yayınlarını Yüksek Seçim Kurulunun kararları do rultusunda izler, denetler ve de erlendirir.”,

“Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun yükümlülü ü” ba lıklı 45’inci maddesinin;

Birinci fıkrasında; “8’inci maddede belirtilen yayın ilkeleri ile bu Kanunun yayın hizmetlerinde ticarî ileti imi düzenleyen hükümleri, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu yayınları hakkında da uygulanır.”,

İkinci fıkrasında; “Söz konusu yükümlülü ün yerine getirilmemesi hâlinde, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu ihlâlin niteli i açıkça belirtilerek Üst Kurulca uyarılır ve yükümlülü ün gere inin yerine getirilmesi ilgili Bakanlı a bildirilir.”,

hükümlerine yer verilmir.

298 sayılı Kanun’un “Özel radyo ve televizyonlarla yayın” ba lıklı 55/A maddesinin;

Birinci fıkrasında; “Seçimlerin ba langıç tarihinden oy verme gününün bitimine kadar özel radyo ve televizyon kurulu ları, yapacakları yayınlarda 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanunu’nun 5, 20, 22 ve 23’üncü maddeleri ile 31’inci maddesinin ikinci fıkrası hükümlerine tabidir.”,

İkinci fıkrasında; “Seçimin ba langıç tarihinden itibaren oy verme gününden önceki yirmi dört saate kadar olan sürede, siyasi partiler veya adaylar radyo ve televizyonlarda birlikte veya ayrı ayrı açık oturum, röportaj, panel gibi programlara katılarak görü lerini açıklayabilirler. Siyasi partiler veya adayların açık veya kapalı yer toplantıları, radyo ve televizyonlarda canlı olarak yayınlanabilir.”,

hükümleri yer almakta olup,

Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu (TRT) ile özel radyo ve televizyonlar yukarıdaki fıkra hükümlerine göre seçime katılan siyasi partiler ile ba ımsız adayların birlikte veya ayrı ayrı açık oturum, röportaj, panel gibi programlara katılımını sa lama ve görü lerini açıklama imkânı verirken seçim hukukunun temel ilkeleri olan e itlik, dürüstlük, serbestlik ilkelerine uymak zorundadır.

298 sayılı Kanun’un “Basın, ileti im araçları ve internette propaganda” ba lıklı 55/B maddesinde;

“Seçime katılan siyasi partiler ve ba ımsız adaylar, seçim propaganda süresinin sona ermesine kadar, yazılı basında ilân ve reklam yoluyla veya internet sitesi açarak sözlü, yazılı veya görüntülü propaganda yapabilirler.

Vatanda ların, elektronik posta adreslerine gönderilecek mesajlarla, ta nabilir veya sabit telefonlarına sesli, görüntülü veya yazılı mesaj göndermek suretiyle propaganda yapılamaz. Ancak, siyasi partilerin kendi üyelerine gönderdi i sesli, görüntülü veya yazılı mesajlar her zaman serbesttir.

Oy verme gününden önceki on günlük sürede, yazılı, sözlü ve görsel basın ve yayın araçları ile kamuoyu ara tırmaları, anketler, tahminler, bilgi ve ileti im telefonları yoluyla mini referandum gibi adlarla bir siyasi partinin veya adayın lehinde veya aleyhinde veya vatanda ın oyunu etkileyecek biçimde yayın yapılması ve herhangi bir surette da ıtımı

T.C.
YÜKSEK SEÇİM KURULU
Karar No: 2023/1565

yasaktır. Bu sürenin dışında yapılacak yayınların; tarafsızlık, gerçeklik ve doğruluk ilkelerine uygun olması arttır. Kamuoyu araştırmaları ve anketlerin yayınlanması sırasında, araştırmaların hangi kurulu tarafından yapıldığının, denek sayısının, araştırmaların kim tarafından finanse edildiğinin açıklanması zorunludur.

Bu madde hükümlerine göre yapılacak propagandaların ve yayınların ilkeleri Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.”,

kuralları yer almıtır.

2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanunu'nun 5'inci maddesi ve 6112 sayılı Kanun'un 8'inci maddesi, radyo ve televizyon kurullarının uymakla yükümlü oldukları yayın hizmet ilkelerini ayrıntılı biçimde saptamıtır. Söz konusu yayın ilkeleri, seçim hukukunun temel ilkeleri olan etiklik, serbestlik, dürüstlük ilkelerini de kapsamaktadır. Bu ilkelerin titizlikle uygulanmaları halinde radyo ve televizyon yayınları, seçimlerin demokratik bir ortamda gerçekleşmesine katkı sağlayacaktır.

Buna göre radyo ve televizyon yayınları ile basın ve iletişim araçlarının tabi tutulduğu usul ve esaslar, seçim döneminde; oy verme gününden önceki son yirmi dört saat ile on günlük süre ve diğer bölümü için ayrı ayrı düzenlenmiştir.

Radyo ve televizyon kurulları, oy verme gününden önceki yirmi dört saat dışındaki seçim döneminde 2954 ve 6112 sayılı Kanunlarda belirtilen ilkelere titizlikle uymak suretiyle yayınlarını sürdürebileceklerdir.

Basın, iletişim araçları ve internet üzerinden yapılan yayınlarla ilgili 298 sayılı Kanun'un 55/B maddesi ile 2954 ve 6112 sayılı Kanunlarda öngörülen düzenlemeler kapsamında, söz konusu yazılı basın, iletişim araçları ve internet üzerinden yapılan yayınların, seçim hukukunun temel ilkeleri olan etiklik, serbestlik, dürüstlük ilkelerine uygun bir şekilde yapılması gerekmektedir.

Kurulumuzca, seçim döneminin belirtilen bölümüyle ilgili olarak bu dönemin özellikleri göz önüne alınmak suretiyle aşağıda yazılı yasal düzenlemelerde yer alan bazı kural ve ilkelerin radyo ve televizyon kurulları (6112 sayılı Kanun'un 29/A maddesi uyarınca internet ortamında yapılacak yayınlar dâhil) ile yazılı, sözlü ve görsel basına duyurulması gerekli görülmektedir.

A- Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu (TRT) ile özel radyo ve televizyon kurulları yayınlarında;

1) Tek yönlü ve taraf tutan yayınlar yapamazlar. Bu kurullar yayınlarında demokratik kurallar çerçevesinde siyasi partiler ve bağımsız adaylar arasında fırsat eşitliğini sağlamak zorundadırlar.

2) Adalet ve tarafsızlık ilkesine, kanunlara uygun davranmakla yükümlü olan yayın kurulları, ırk, cinsiyet, sosyal sınıf veya dini inançları esas alarak yayın yapamazlar.

3) Seçimin başlangıç tarihinden itibaren oy verme gününden önceki yirmi dört saate kadar olan sürede, siyasi partiler veya bağımsız adaylar radyo ve televizyonlarda birlikte veya ayrı ayrı açık oturum, röportaj, panel gibi programlara katılarak görüşlerini açıklayabilirler. Siyasi partiler veya adayların açık veya kapalı yer toplantıları, radyo ve televizyonlarda canlı olarak yayınlanabilir.

B- Basın iletişim araçları ve internet yayınlarında;

1) Seçime katılan siyasi partiler ve bağımsız adaylar, seçim propaganda süresinin sona ermesine kadar, yazılı basında ilân ve reklam yoluyla veya internet sitesi açarak sözlü, yazılı veya görüntülü propaganda yapabilirler.

T.C.
YÜKSEK SEÇİM KURULU
Karar No: 2023/1565

2) Seçime katılan siyasi partiler ve bağımsız adaylar, vatandaşların, elektronik posta adreslerine gönderilecek mesajlarla, taahhütlü veya sabit telefonlarına sesli, görüntülü veya yazılı mesaj göndermek suretiyle propaganda yapamazlar. Ancak siyasi partilerin kendi üyelerine gönderdiği sesli, görüntülü veya yazılı mesajlar her zaman serbesttir.

3) Oy verme gününden önceki on günlük sürede, yazılı, sözlü, görsel basın ve yayın araçları ile kamuoyu araştırmaları, anketler, tahminler, bilgi ve iletişim telefonları yoluyla mini referandum gibi adlarla bir siyasi partinin veya adayın lehinde veya aleyhinde veya vatandaşın oyunu etkileyecek biçimde yayın yapılması ve herhangi bir surette dağıtılması yasaktır.

4) Seçimin başlangıç tarihinden oy verme gününden önceki on günlük süreye kadar yapılacak kamuoyu araştırmaları ve anketlerin yayınlanması sırasında, araştırmacının hangi kurulu tarafından yapıldığını, denek sayısının, araştırmacının kim tarafından finanse edildiğini açıklanması zorunludur.

S O N U Ç :

Açıklanan nedenlerle, 1 Ocak 2024 tarihinde başlayan Seçim Takviminde;

1- Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu ile özel radyo ve televizyon kurullarının (6112 sayılı Kanun'un 29/A maddesi uyarınca internet ortamında yapılacak yayınlar dahil), seçimin başlangıç tarihi olan 1 Ocak 2024 tarihinden oy verme gününün bitimine kadar yapacakları yayınlarda;

a) 2954 sayılı Kanun'un 5'inci maddesinde öngörülen genel yayın esasları ile 6112 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinde yer alan yayın hizmet ilkelerine titizlikle uymaları gerektiğidir,

b) Tarafsızlık, gerçeklik ve doğruluk ilkelerine uygun davranmakla yükümlü radyo ve televizyon kurulları ile yazılı, sözlü ve görsel basının; tek yönlü, taraf tutan yayınlar yapamayacaklarına, bu kurulların yayınlarında demokratik kurallar çerçevesinde siyasi partiler ve bağımsız adaylar arasında fırsat eşitliğini sağlamak zorunda olduklarına,

c) Siyasi partiler ve bağımsız adayların, seçim döneminde görüşlerinin eşitlik, serbestlik, dürüstlük ilkelerine uygun bir şekilde yansıtılması için gerekli katılımın sağlanması, bu konudaki girişimlerini ve sonucunu yayınlarında açıkça ilân ederek kamuoyuna duyurması gerektiğidir,

ç) Yayınlarında adalet ve tarafsızlığı, kanunlara uygun davranma zorunluluğu bulunan anılan kurulların, ırk, cinsiyet, sosyal sınıf veya dini inançları esas alarak yayın yapamayacaklarına,

d) Siyasi partiler ve adayların, radyo ve televizyon kanalları ile yazılı, sözlü ve görsel basında yapacakları propagandalarda, Türkçenin yanı sıra farklı dil ve lehçeleri de kullanabileceklerine,

e) Herhangi bir yayının internet ortamında propaganda yasaklarına aykırılık içerecek şekilde yayını halinde, tüm dünyadan izlenmesi mümkün olduğundan, bu yayına erişimi engelleme kararı verme ve gereği için erişimi sağlayıcılarına bildirme görevinin, itirazın yapıldığı yer ilçe seçim kurulu başkanına ait olduğuna (Birden fazla ilçe seçim kurulu bulunması durumunda birinci ilçe seçim kurulu yetkilidir.),

f) Siyasi partiler ve adayların oy verme gününden önceki yirmi dört saate kadar olan sürede radyo ve televizyonlarda birlikte veya ayrı ayrı açık oturum, röportaj, panel gibi programlara katılarak görüşlerini açıklayabileceklerine,

g) Siyasi partiler ve adayların açık veya kapalı yer toplantılarının radyo ve televizyonlarda canlı olarak yayınlanabileceğidir,

h) Seçim dönemi içinde, özel tanıtıcı programların (ulusa seslenişi, millete hizmet yolunda vb.) banttan veya canlı olarak yayınlanamayacağına,

T.C.
YÜKSEK SEÇİM KURULU
Karar No: 2023/1565

2- Seçime katılan siyasi partiler ve adayların seçim propaganda süresinin sona ermesine kadar, yazılı basında ilân ve reklam yoluyla veya internet sitesi açarak sözlü, yazılı veya görüntülü propaganda yapabileceklerine,

3- Vatandaşların, elektronik posta adreslerine, taınabilir veya sabit telefonlarına sesli, görüntülü veya yazılı mesaj gönderilemeyeceğine, ancak siyasi partilerin kendi üyelerine sesli, görüntülü veya yazılı mesajları her zaman gönderebileceklerine,

4- Oy verme gününden önceki on günlük sürede, yazılı, sözlü ve görsel basın ve yayın araçları ile kamuoyu araştırmaları, anketler, tahminler, bilgi ve iletişim telefonları yoluyla mini referandum gibi adlarla bir siyasi partinin ve adayın lehinde veya aleyhinde veya vatandaşın oyunu etkileyecek biçimde yayın ve herhangi bir surette daıtımının yapılamayacağına,

Bu sürenin dışında yapılacak yayınların; tarafsızlık, gerçeklik ve doğruluk ilkelerine uygun olmasına, kamuoyu araştırmaları ve anketlerin yayınlanması sırasında, araştırmacının hangi kurulu tarafından yapıldığını, denek sayısının, araştırmacının kim tarafından finanse edildiğini açıklanmasının zorunlu olduğunu,

5- Karar örneğinin;

a) Resmî Gazete’de yayımlanmasına,

b) Adalet Bakanlığına,

c) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanlığına,

ç) Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne,

d) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanlığına,

e) Seçime katılabilecekleri tespit ve ilan edilecek siyasi partilerin genel başkanlıklarına,

f) “Sonuç” bölümünün, Yüksek Seçim Kurulu duyurusu olarak ilân edilmek üzere Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna,

gönderilmesine,

g) Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğüne Kurulumuzun www.ysk.gov.tr adresinde ve Kurumsal Portalda yayımlanmasına,

20/12/2023 tarihinde oy birliği ile karar verildi.

Başkan
Ahmet YENER

Başkanvekili
Ekrem ÖZÜBEK

Üye
Ali ÜRKER

Üye
Orhan USTA

Üye
Battal ÖZÜT

Üye
Talip BAKIR

Üye
Dr. Serdar MUTTA

Üye
Mahmut AKGÜN

Üye
FeYZi EROĞLU

Üye
smail KALENDER

Üye
Ali ÇOPUR